

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»**

Кафедра германської філології та методики викладання іноземних мов

Т. Є. Єременко, Г. В. Мельниченко, І. О. Лук'яненко

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))**

Одеса – 2021

УДК: 373.5+81+11.111+821.111

Друкується за рішенням Вченої Ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол засідання № 10 від 25.03.2021 р.).

Єременко Т. Є., Мельниченко Г. В., Лук'янченко І. О.

Методичні рекомендації з організації та проведення комплексного державного екзамену «Теорія і практика основної іноземної мови» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)). Одеса. Університет Ушинського, 2021. 31 с.

Рецензенти:

О. В. Попова, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету іноземних мов Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського

Т. М. Картель, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Одеської державної академії будівництва та архітектури

Методичні рекомендації укладено з метою забезпечення здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» орієнтованою основою дій у період складання комплексного державного екзамену «Теорія і практика основної іноземної мови» на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

© Єременко Т.Є., Мельниченко Г.В., Лук'янченко І.О., 2021

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Загальні вимоги до організації й комплектування комплексного державного екзамену.....	5
Процедура проведення комплексного державного екзамену.....	7
Вимоги до змісту екзаменаційного випробування.....	9
Перелік програмних питань з дисциплін, які виносяться на державний екзамен.....	17
Підготовка до складання державних екзаменів.....	19
Зразок письмового тесту.....	23
Список літератури.....	30

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Методичні рекомендації розроблені відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Середня освіта (Мова і література (англійська))» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, Положення про організацію контролю та оцінювання знань студентів державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційної комісії державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» та спрямовані на надання допомоги здобувачам під час підготовки до комплексного державного екзамену «Теорія і практика основної іноземної мови» та орієнтованої основи дій членам екзаменаційної комісії.

Державний екзамен «Теорія і практика основної іноземної мови» є продовженням навчально-виховного процесу, складовою частиною завершального етапу підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ Й КОМПЛЕКТУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

Організаційна підготовка до державного екзамену проводиться згідно з розпорядженням ректора ДЗ «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинський» та організовується кафедрою германської філології та методики викладання іноземних мов разом з деканатом іноземних мов. Державна екзаменаційна комісія створюється щорічно наказом ректора та діє протягом календарного року як єдина для денної та заочної форм навчання з числа професорсько-викладацького складу кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов у кількості п'яти осіб на чолі з головою – висококваліфікованим фахівцем, який має вчений ступінь або звання. До її складу включаються представники роботодавців та їх об'єднань, відповідно до «Положення про екзаменаційну комісію». Головою комісії призначається провідний науковець спеціальності Середня освіта (Мова і література (англійська)) або Філологія (англійська мова і література), який не є працівником Університету.

Одна й та сама особа може бути головою екзаменаційної комісії не більше трьох років поспіль.

Державні екзамени проводяться на відкритому засіданні екзаменаційної комісії за умов присутності не менше половини її складу, присутність голови комісії/заступника голови при цьому є обов'язковою.

До проведення екзамену всі члени комісії знайомляться зі своїми правами й обов'язками, завданнями та вимогами щодо атестації здобувачів, критеріями оцінювання якості підготовки випускників, розкладом роботи ЕК, особливостями організації та проведення державного екзамену. Голова комісії забезпечує роботу комісії відповідно до затвердженого розкладу; обов'язково є присутнім на комплексному державному екзамені, на засіданнях комісії під час обговорення

результатів екзаменів, виставленні оцінок, вирішенні питань про присвоєння відповідного ступеня вищої освіти, професійної кваліфікації та видачі дипломів державного зразка або відмові у їх видачі (з необхідною аргументацією); контролює роботу секретаря комісії щодо підготовки необхідних документів до початку роботи комісії та оформлення протоколів; складає звіт про результати роботи комісії.

Секретар комісії призначається наказом ректора Університету з числа працівників факультету (інституту, відділення тощо) і не є членом комісії. Секретар комісії забезпечує правильне і своєчасне оформлення документів.

До початку роботи комісії секретар повинен:

- отримати бланки протоколів засідання комісії;
- підготувати відомість результатів успішності тестування здобувачів зі спеціальності;

- отримати супровідні документи (накази, розпорядження, подання голові екзаменаційної комісії щодо складання державного екзамену, відомості про виконання здобувачами навчального плану і отримані оцінки, залікові книжки тощо), що необхідні для забезпечення якісної та кваліфікованої роботи комісії.

Під час роботи комісії секретар:

- доводить до відома голові та членам комісії інформацію, що стосується її роботи;

- веде протоколи засідань екзаменаційної комісії.

Після засідання екзаменаційної комісії секретар комісії:

- передає до архіву Університету оформлений протокол;

Завданнями екзаменаційних комісій є:

- комплексна перевірка й оцінка практичної фахової підготовки здобувачів вищої освіти, встановлення її відповідності освітньо-професійній програмі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Середня освіта (Мова і література (англійська))», стандартам вищої освіти;

- прийняття рішення про присвоєння випускникам відповідного ступеня вищої освіти і кваліфікації та видачу диплому (диплому з відзнакою з урахуванням рекомендації випускової кафедри);
- розроблення пропозицій щодо подальшого поліпшення якості підготовки фахівців.

При складанні комплексного державного екзамену до екзаменаційної комісії подаються:

- критерії оцінювання усних або письмових (тестових) відповідей здобувачів у трьох системах: національній, 100-бальній, ECTS;
- комплект екзаменаційних білетів, завдань (тестових, комплексних), що виносяться на екзамен;
- варіанти правильних відповідей (при тестовій формі).

Екзаменаційні білети, варіанти завдань, перелік матеріалів та обладнання розробляються викладачами кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов, щорічно затверджуються завідувачем кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов або деканом факультету іноземних мов і погоджуються з головою екзаменаційної комісії.

ПРОЦЕДУРА ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ

Розпорядженням по факультету оголошують розклад складання екзамену і проведення консультацій. Консультації проводять провідні викладачі випускової кафедри.

До складання екзамену здобувачів знайомлять з методичними рекомендаціями, в яких описано структуру та зміст екзамену «Теорія і практика основної іноземної мови», запропоновано довідкову літературу.

Державний екзамен проводиться у формі комплексного стандартизованого тесту, усного опитування й бесіди відповідно до затвердженої програми.

На виконання тестових завдань, поданих у формі множинного вибору на індивідуальних робочих аркушах, здобувачу відводиться 30 хвилин.

На підготовку до усного випробування відводиться 45 хвилин.

Під час екзамену забороняється:

- використовувати будь-яку літературу, записи, мобільні телефони;
- підказувати, говорити, надавати консультації здобувачами один одному;
- консультуватися з членами державної екзаменаційної комісії;
- виходити з аудиторії з будь-якими робочими аркушами.

Після завершення екзамену всіма здобувачами вищої освіти та після закритої наради, яка триває 20-30 хвилин, під час якої обговорюються результати складання здобувачами екзаменаційного випробування, екзаменаційна комісія ухвалює рішення й оголошує результати державного екзамену. Рішення щодо оцінки знань здобувача вищої освіти приймається Державною екзаменаційною комісією відкритим голосуванням більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. За умов рівності кількості голосів вирішальним є голос голови.

Повторне складання державного іспиту, з метою підвищення оцінки, не дозволяється. Вирішення спірних питань щодо оцінювання досягнень здобувачів відбувається в день проведення екзамену членами державної екзаменаційної комісії та деканом/заступником декана факультету іноземних мов.

У випадках, коли знання й уміння, що засвідчив здобувач під час складання державного іспиту, не відповідають вимогам рівня атестації, або якщо здобувач не з'явився на екзаменаційне випробування, державна комісія приймає рішення про те, що здобувач не є атестованим. Здобувачі, які не атестовані, мають право на повторну атестацію виключно у термін роботи державної комісії (наступний навчальний рік). Державний екзамен складається повторно з урахуванням змін, що відбулися у навчальній програмі дисципліни.

Здобувачам вищої освіти, які не склали комплексний державний екзамен за фахом з поважних причин (підтверджених документально), ректором Університету може бути надана можливість складання екзамену під час підготовки до інших державних екзаменів.

Протоколи засідання Державної екзаменаційної комісії, залікові книжки з проставленими в них оцінками підписуються головою і членами комісії.

Після закінчення роботи Державної екзаменаційної комісії її голова складає звіт. Підсумки державного екзамену обговорюються на засіданні кафедри германської філології та методики викладання іноземних мов.

ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Атестація здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем проводиться екзаменаційною комісією після закінчення навчання за першим рівнем вищої освіти. Атестація передбачає встановлення відповідності результатів навчання здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти вимогам освітньо-професійної програми «Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Критерії оцінювання атестаційного екзамену «Теорія і практика основної іноземної мови» затверджено кафедрою германської філології та методики викладання іноземних мов. Відповідно до чинної освітньо-професійної програми за спеціальністю 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), під час складання державного екзамену «Теорія і практика основної іноземної мови» здобувачі мають засвідчити сформований рівень наступних здатностей:

- застосовувати знання про мову, її розвиток, будову та функціонування під час аналізу мовних фактів з фонетики, граматики, лексикології, стилістики; осмислення зв'язків між різними лінгвістичними науками;

- здійснювати всі види мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання,

говоріння, письмо) англійською мовою на рівні не нижче С1;

- розуміти вербальні засоби іншомовного дискурсу з національно-культурною специфікою;

- реалізовувати комунікацію за професійними й побутовими проблемами з дотриманням сучасних мовних норм, правил реплікування, гендерних, культурних, соціальних факторів комунікації, принципу кооперації та ввічливості;

- продукувати цілісні, зв'язні і логічні висловлювання (дискурси) різних функціональних стилів (наукового, офіційно-ділового, публіцистичного, розмовно-побутового), здійснюючи вибір адекватних мовних засобів;

- використовувати вербальні та невербальні комунікативні стратегії для обміну інформацією, компенсувати нерозуміння, незнання мовного коду;

- демонструвати навички самостійного й творчого оволодіння науковими знаннями як загальної спрямованості особистості фахівця.

До складання комплексного державного екзамену з теорії і практики основної іноземної мови допускаються здобувачі четвертого року навчання, які повністю виконали всі вимоги навчального плану, зокрема навчальних програм з курсу основної іноземної мови (практика усного та писемного мовлення, практична фонетика, практична граматики), з теоретичних курсів (теоретична фонетика, стилістика, лексикологія, теоретична граматики, історія англійської мови).

Державний екзамен проводиться як комплексна перевірка рівня засвоєння здобувачами вищої освіти матеріалів з таких фахових навчальних дисциплін:

- 1) «Теоретична фонетика (основна іноземна мова)»;
- 2) «Теоретична граматики (основна іноземна мова)»;
- 3) «Історія основної іноземної мови»;
- 4) «Лексикологія (основна іноземна мова)»;
- 5) «Стилiстика (основна iноземна мова)»;

6) «Практика усного та писемного мовлення (основна іноземна мова)»;

7) «Практична граматики (основна іноземна мова)»;

8) «Практична фонетика (основна іноземна мова)»,

і передбачає перевірку глибини володіння методологічними й теоретичними принципами, розуміння проблем і положень наведених дисциплін, а також уміння їх використовувати під час розв'язання практичних задач і розв'язання проблемних ситуацій.

Державний екзамен «Теорія і практика основної іноземної мови» за умов всебічного аналізу його результатів, дозволяє найбільш вичерпно з'ясувати позитивний досвід і недоліки в організації, змісті та методиці викладання фахових дисциплін, а також самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

У межах атестаційного випробування на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти перевіряється та оцінюється науково-теоретична та практична підготовка здобувачів вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Відповідно до цього, екзаменаційний білет містить чотири питання:

1) Тест множинного вибору, спрямований на визначення рівня володіння англійською мовою, який здобувачі досягли в процесі навчання за освітньою програмою. На випробування виносяться знання морфологічних, орфографічних, синтаксичних, лексичних норм англійської мови. Тест виконується у письмовій формі. Загальна кількість питань – 25. У тесті здобувачі мають вибрати один правильний варіант відповіді з трьох (або чотирьох) запропонованих варіантів.

2) Друге питання спрямоване на оцінку здатності здобувачів здійснювати такі види мовленнєвої діяльності англійською мовою, як читання та письмо. Оцінюється здатність здобувача розуміти ідею, сутність, деталі тексту, критично переосмислювати, виокремлювати й узагальнювати конкретну інформацію тексту, резюмувати її в письмовій формі зв'язно і логічно, здійснюючи вибір адекватних мовних засобів.

3) Третє питання спрямоване на оцінку здатності здобувачів здійснювати такі види мовленнєвої діяльності англійською мовою, як аудіювання та говоріння. Оцінюється здатність здобувача сприймати на слух суспільно-політичні тексти, виділяти основну думку прослуханого тексту з її подальшим обговоренням, вільно вести бесіду-діалог з екзаменатором відповідно комунікативній інтенції та не порушуючи соціокультурні норми, логічно структуруючи мовлення, вживаючи метакомунікативні сигнали, вільно оперуючи тематичним вокабуляром, використовуючи різноманітні граматичні і синтаксичні конструкції, виражаючи модус мовлення вербальними й просодичними засобами.

4) Четверте питання – це теоретичне питання, що має на меті перевірку рівня теоретичних знань та філологічної ерудиції здобувачів з фахових лінгвістичних дисциплін (теоретична фонетика, теоретична граматики, лексикологія, стилістика, історія англійської мови). Здобувачі повинні мати здатність застосовувати в професійній діяльності знання про мову, її розвиток, будову та функціонування під час аналізу мовних фактів з фонетики, граматики, лексикології, стилістики, осмислювати зв'язки між різними лінгвістичними науками, грамотно, системно, у логічній послідовності висвітлювати проблеми та питання з фахових лінгвістичних дисциплін, демонструючи при цьому культуру усного англійськомовного мовлення.

Приклади формулювань завдань екзаменаційного білету:

1. Work with the given test.
2. Read the given article and summarize it in written form.
3. Listen to the text, write down its gist and be ready to discuss it with the examiner.
4. Dwell upon the phoneme as a functional unit of the language: methods of phonological analysis (minimal pairs, phonological oppositions).

Отже, здобувач має засвідчити такі компетентності, як комунікативно-

мовленнєву (здатність до реалізації всіх видів мовленнєвої діяльності, до використання англійської мови в умовах комунікативної ситуації з урахуванням соціальних та національно специфічних особливостей контексту); дискурсивну (знання різних типів дискурсів і правил їх побудови, здатність їх створювати і розуміти з урахуванням ситуації спілкування); науково-теоретичну (здатність оперувати категоріальним апаратом у рамках дисциплін загально-професійного циклу).

Максимальна кількість балів, яку може набрати учасник атестаційного випробування, правильно виконавши всі завдання – 100 балів, а саме:

1. Максимальна кількість балів за виконання завдань тесту складає 25 балів.
2. Максимальна кількість балів за анотування статті складає 25 балів.
3. Максимальна кількість балів за бесіду на основі прослуханого тексту статті складає 25 балів.

2. Правильна та повна відповідь на теоретичні питання оцінюється у 25 балів.

Критеріями оцінювання якості виконання екзаменаційних завдань, що забезпечують максимальну оцінку, вважаються:

- здатність до застосування знань, їх диференціації, інтеграції та уніфікації під час аналізу фактів, явищ, подій (0-5 балів);
- правильність та повнота відповіді (0-10 балів);
- ступінь усвідомленості, розуміння вивченого (0-5 балів);
- грамотність, лаконізм і логічна послідовність викладу тощо (0-5 балів).

Критерії оцінювання тесту:

Тест складається з 25 питань, кожна вірна відповідь оцінюється у 1 бал, невірна – 0 балів.

Критеріями оцінювання якості резюмування тексту є наступні:

- змістово-смілова та стильова адекватність тексту відповіді (0-5 балів);
- лінгво-комунікативна правильність (здатність застосовувати знання про

мову, будову та функціонування під час здійснення всіх видів мовленнєвої діяльності з урахуванням національно-культурної специфіки комунікативного контексту) (0-5 балів);

- дискурсивна правильність: здатність до побудування цілісних, зв'язних і логічних висловлювань (дискурсів) публіцистичного та академічного стилю (0-5 балів);

- композиційно-структурна правильність (наявність таких структурно-композиційних елементів, як джерела, дати, автора, теми, ідеї тексту, основної частини й висновків з вираженням особистісного ставлення до обговорюваної проблематики) (0-5 балів);

- ініціативно-творча складова, обґрунтованість і повнота висловлювання (0-5 балів).

Критеріями оцінювання якості мовлення здобувача вважаються:

- лексичний та граматичний аспекти (0-5 балів);
- фонетичний аспект (вимова) (0-5 балів);
- стилістична доречність (0-5 балів);
- інтерактивна комунікація (0-5 балів);
- змістовна наповненість відповіді (0-5 балів);

Критерії загальної екзаменаційної оцінки.

Відмінно (90 – 100 А)	Здобувач має міцні знання щодо предмету, задач та цілей, категоріального апарату дисциплін; усні відповіді повні, відрізняються логікою та аргументованістю. На високому рівні вміє встановлювати зв'язок між лінгвістичними явищами, що вивчаються в рамках дисципліни та іншими суміжними дисциплінами; на високому рівні здатен до наукового мислення. Ефективно здійснює усні та письмові комунікації іноземною мовою, виявляючи здатність на високому рівні розуміти й
--------------------------	---

	<p>використовувати мовні та мовленнєві засоби іншомовного спілкування з національно-культурною специфікою, відповідно до контексту, ситуації та стилю спілкування; будувати цілісні, зв'язні й логічні дискурси різних функціональних стилів (наукового, публіцистичного, розмовно-побутового), здійснюючи вибір адекватних мовних засобів. Правильно виконав 86-90% завдань тесту.</p>
<p>Добре (82-89 В)</p>	<p>Здобувач має достатні знання щодо предмету, задач та цілей, категоріального апарату дисциплін; усні відповіді не завжди повні, але логічні та аргументовані. На достатньому рівні вміє встановлювати зв'язок між лінгвістичними явищами, що вивчаються в рамках дисципліни та іншими суміжними дисциплінами. Здатен реалізовувати усні та письмові комунікації іноземною мовою, виявляючи достатній рівень розуміння й використання мовних та мовленнєвих засобів іншомовного спілкування з національно-культурною специфікою, відповідно до контексту, ситуації та стилю спілкування; може будувати цілісні, зв'язні й логічні дискурси потрібних відповідно до комунікативного контексту функціональних стилів, здійснюючи вибір адекватних мовних засобів. Правильно виконав 80-85% завдань тесту.</p>
<p>Добре (74-81 С)</p>	<p>Здобувач має середні знання щодо предмету, задач та цілей, категоріального апарату дисциплін; усні відповіді не завжди повні, часто їм бракує аргументованості. На середньому рівні вміє встановлювати зв'язок між лінгвістичними явищами, що вивчаються в рамках дисципліни. Здатен реалізовувати усні та письмові комунікації іноземною мовою, припускаючись</p>

	<p>поодиноких помилок у розумінні й використанні мовних та мовленнєвих засобів іншомовного спілкування з національно-культурною специфікою; може будувати цілісні дискурси потрібних відповідно до комунікативного контексту функціональних стилів, іноді порушуючи зв'язність і логіку, під час добору мовних засобів припускається помірної кількості помилок. Правильно виконав 75-79% завдань тесту.</p>
<p>Задовільно (64-73 D)</p>	<p>Здобувач має задовільні знання щодо предмету, задач та цілей, категоріального апарату дисциплін; усні відповіді не завжди повні та аргументовані. Не завжди правильно встановлює зв'язок між лінгвістичними явищами, що вивчаються в рамках дисципліни. Здатен реалізовувати усні та письмові комунікації іноземною мовою, припускаючись помилок у розумінні й використанні мовних та мовленнєвих засобів іншомовного спілкування з національно-культурною специфікою; може будувати цілісні дискурси найпоширеніших функціональних стилів, часто порушуючи зв'язність і логіку, під час добору мовних засобів припускається помилок. Правильно виконав 60-74% завдань тесту.</p>
<p>Задовільно (60-63 E)</p>	<p>Здобувач має фрагментарні знання щодо предмету, задач та цілей, категоріального апарату дисциплін; усні відповіді не повні та не аргументовані. Не здатен встановлювати зв'язок між лінгвістичними явищами, що вивчаються в рамках дисципліни. Здатен реалізовувати усні та письмові комунікації іноземною мовою, припускаючись значної кількості помилок у розумінні й використанні мовних та мовленнєвих засобів іншомовного спілкування з національно-культурною специфікою; під час</p>

	продукування дискурсів порушує зв'язність і логіку, припускається значної кількості помилок. Правильно виконав 55-60% завдань тесту.
Незадовільно (35-59 FX)	Здобувач має поверхневі знання щодо предмету, задач та цілей, категоріального апарату дисциплін. Не здатен встановлювати зв'язок між лінгвістичними явищами, що вивчаються в рамках дисципліни. Майже не здатен реалізовувати усні та письмові комунікації іноземною мовою, припускається помилок у розумінні й використанні мовних та мовленнєвих засобів іншомовного спілкування з національно-культурною специфікою; не здатен до продукування цілісних, зв'язних та логічних дискурсів. Правильно виконав менше 50% завдань тесту.

Під час підготовки й формуванні екзаменаційних білетів використовується комплексний, системний підхід, що передбачає синтез усіх наскрізних проблем фахової підготовки. Екзаменаційні питання формуються на засадах методологічного їх значення, актуальності з погляду на сучасні вимоги.

ПЕРЕЛІК ПРОГРАМНИХ ПИТАНЬ З ДИСЦИПЛІН, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА ДЕРЖАВНИЙ ЕКЗАМЕН

Теоретична фонетика

1. The phoneme as a functional unit of the language: methods of phonological analysis (minimal pairs, phonological oppositions).
2. The syllable as a phonetic and phonological unit: structure and functions.
3. The word stress as a phonetic and phonological unit: structure, types and functions.
4. Intonation: structure and functions.

5. Pronunciation norm and its varieties: received pronunciation (RP), regional, social varieties.

Теоретична граматики

6. The main syntactic structures in the sentence.

7. The definition of grammar (the objective grammar, subjective grammar, a theoretical grammar, a practical grammar, etc.).

8. The interrelation between the predicate and the verb.

9. The notion of the grammar categories.

Історія англійської мови

10. Chronological division of the history of English. Historical background and linguistic features.

11. Historical and linguistic overview of Middle English.

12. Historic and linguistic characteristics of the Early New English period.

13. The Comparative historical method: some principles, objectives, procedure and criticism.

14. Middle English dialects. Growth of inconsistencies in spelling and pronunciation. London dialect.

Лексикологія

15. Etymology of the English language. Indo-European words, the native words. Borrowings.

16. The types of meaning (lexical and grammatical meaning, denotational and connotational meaning).

17. Semantic structure of the word. Synonyms, antonyms. Semantic fields.

18. Semantic classification of phraseological units.

Стилістика

19. The notion of functional style. Functional styles of the English language: general characteristic.

20. Lexical stylistic devices: metaphor (its types, functions) and its variants (personification, zoosemy), hyperbole.
21. Lexical stylistic devices: metonymy (its types and functions) and synecdoche as its variant, oxymoron.
22. Lexical stylistic devices: epithet and its types, play on words (zeugma, pun).
23. Syntactical stylistic devices: stylistic potential of colloquial constructions (rhetorical question, ellipsis, aposiopesis), stylistic potential of word order (stylistic inversion, its types and models, detachment, suspense).
24. Lexico-syntactical stylistic devices: simile, periphrases, climax and anticlimax, antithesis.

ПІДГОТОВКА ДО СКЛАДАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЕКЗАМЕНІВ

На підготовку і складання державних іспитів надається не менше п'яти навчальних днів, упродовж яких організовується проведення групових та індивідуальних консультацій, які охоплюють наступні аспекти:

- повідомлення про порядок проведення екзамену (час, форму й процедуру перебігу екзаменаційного випробування);
- рекомендації стосовно форми й структури відповіді;
- деталізація теоретичних положень, які було недостатньо висвітлено під час учбового процесу або залишилися незрозумілими;
- пояснення системи оцінювання досягнень здобувачів під час атестаційного випробування;
- зниження психічного напруження перед екзаменом і налаштування здобувачів на позитивний результат;
- надання компактного списку літератури, що дозволить у стислі строки оновити вивчене за роки навчання за освітньою програмою.

Список рекомендованої літератури за теоретичними дисциплінами, що виносяться на державний екзамен «Теорія і практика основної іноземної мови»:

Теоретична фонетика

1. Дворжецька М. П., Макухіна Т. В., Великова Л. М., Снегірьова Є. О. Фонетика англійської мови: фоностилїстика і риторика мовленнєвої комунікації. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 208 с.
2. Єременко Т. Є., Муренець С. М. Навчальний посібник з теоретичної фонетики англійської мови для іноземних студентів. Одеса, 2013. 78 с.
3. Парашук В. Ю. Теоретична фонетика англійської мови. Вінниця, 2005. 256 с.
4. Соколова М. А., Тихонова І. С., Тихонова Р. М., Фрейдина Е. Л. Теоретическая фонетика английского языка. Дубна: Феникс, 2010. 192 с.
5. Leontyeva S. P. A Theoretical Course of English Phonetics. Moscow Manager, 2003. 336 p.

Лексикологія

1. Антрушина Г.Б., Афанасьєва О.В., Морозова Н.Н. Лексикология английского языка: Учеб.пособие для студентов. Москва: Дрофа, 2001. 288 с.
2. Харитончик З.Ф. Лексикология английского языка. Минск: Высшая школа, 1992. 229 с.
3. Arnold I. V. The English Word. Москва: Высшая школа, 1986. 294 с.
4. Ginsburg R.S. and others. A Course in Modern English Lexicology. Київ: Вища школа, 1979. 269 с.
5. Rayevskaya N.N. English Lexicology. Київ: Вища школа, 1979. 336 с.

Стилїстика

1. Єфімов Л. П. Стилїстика англійської мови : підручник. Вінниця : Нова книга, 2004. 240 с.

2. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови : підруч. для студ. ф-ту інозем. мов вищ. навч. закладів освіти. Вінниця : Нова книга, 2003. 160 с.
3. Лук'янченко І. О. Стилістика англійської мови : навч. посібник для студентів ст. курсів та викл. фак. та ін-тів іноз. мов. Одеса : ПНПУ ім. К. Д. Ушинського, 2012. 156 с.
4. Скребнев Ю. М. Основы стилистики английского языка : учебник для вузов. Москва : АСТ ; Астрель, 2003. 221 с.
5. Шаховский В. И. Стилистика английского языка : учебное пособие. Москва : ЛКИ, 2008. 208 с.

Теоретична граматики

1. Алексеева І. О. Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови: навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2007. 328 с.
2. Блох М. Я. Теоретические основы грамматики. Москва: Высшая школа, 2003. 421с.
3. Жаборюк О.А. Комунікативно-когнітивна сутність мови та мовлення (філософські аспекти) : Мовознавство Науково-теоретичний журнал Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України. Київ, 2004. №1.С.39-44.
4. Харитонов І. К. Теоретична граматики сучасної англійської мови. Навчальний посібник. Вінниця: Нова книга, 2008. 352 с.
5. Quirk R., Greenbaum S., Leech G., Svartvik J. A University Grammar of English. Moscow : Vyssšaya škola, 1982. 390 p.

Історія англійської мови

1. Мельниченко Г. В. Історія англійської мови : навч. посібник. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2008. 78 с.
2. Мельниченко Г. В. Історія англійської мови : метод. рекомендації.

Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2010. 91 с.

3. Расторгуева Т. А. История английского языка. Москва : Астрель, АСТ, 2003. 348 с.
4. Студенець Г. І. Історія англійської мови в таблицях. Київ : КНЛУ, 1998. 118 с.
5. Verba L. The History of the English Language. Вінниця : Нова Книга, 2004. 304 с.

На особливу увагу заслуговує етап підготовки до написання тесту. Для того, щоб забезпечити вищий бал під час написання тестового завдання, здобувачі мають дотримуватися наступних порад:

1. Виконувати якомога більше тренувальних тестів упродовж навчального року, що не лише познайомить з типовими конструкціями тестових завдань, а й сприятимуть розвитку досвіду самопостереження й оптимальної саморегуляції під час тестування. Рекомендованими тестовими виданнями є такі:

1. Вербицкая М., Манн М., Тейлор-Ноулз С. Тесты для подготовки к ГИА по английскому языку. Macmillan, 2014. 207 с.
2. Романова Л. И. Английская грамматика в тестах. М. : Айрис-пресс, 2003. 304 с.
3. Advanced grammar tests. English exam centre, 2015. 152 p.
4. Cullin P. Cambridge Vocabulary for IELTS. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 174 p.
5. McCarthy M., O'Dell F. Test your English Vocabulary in Use. Upper-Intermediate. Cambridge : Cambridge University Press, 2001. 149 p.
6. Wyatt R. Test your English Vocabulary for FCE. Pearson Education Ltd ; Penguin Books Ltd, 2002. 129 p.
7. <http://www.world-english.org/>

2. Тренуватися в умовах жорстокого обмеження часу, привчаючись ефективно працювати в максимально швидкому темпі, в умовах напруги й стресу.

3. Учитися ефективно розподіляти свій час під час складання екзамену, наприклад, не слід двічі перечитувати малозрозумілу інструкцію, а треба відразу ж познайомитися з варіантами відповідей. Тоді зміст відповідей прояснить, що ж саме є необхідним в інструкції до даного завдання.

4. Пропускати важкі чи незрозумілі завдання, заощаджуючи час, повертаючись до них після завершення всіх завдань.

5. Не пропускати завдання, які здаються надто складними для вирішення, а намагатись вибрати відповідь з інших, користуючись логікою або здогадкою.

6. Думати лише про те завдання, яке виконується, а не про попереднє, адже завдання в тестах не пов'язані одне з одним, тому знання, які застосувалися в одному, не допомагають, а тільки заважають сконцентруватися й правильно вирішити інше завдання.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ТЕСТУ

1. Choose the appropriate synonym to fill in the gap in the given sentence:

The president of the country was ... because nobody liked his hostile politics.

- a) killed
- b) ruined
- c) slain
- d) assassinated

2. What would you do in this situation? Supply the best phrase:

Your friend says: "Did you follow all that?" - Your answer is: "..."

- a) No, my mind's a complete blank

- b) No, my mind's a complete hole
- c) No, my mind's a complete space
- d) No, my mind's a complete void

3. Choose the word or phrase that best keeps the meaning of the original sentence if it is substituted for the underlined word:

“The role of the performing artist is to interpret, not alter, the notes on a printed sheet of music.”

- a) omit
- b) reproduce
- c) compose
- d) change

4. Mark the explanation that best corresponds to the meaning of the underlined idiom:

It was a bit like teaching his grandmother to suck eggs when the young director was showing the veteran actress how to act.

- a) teaching someone who was more experienced than he
- b) teaching someone who was younger than he
- c) teaching someone who was more stupid than he
- d) teaching someone who was more willing than he

5. Mark the most suitable completion for the sentence “The curriculum at the public school is as good ... of any private school”:

- a) or better than
- b) as or better that
- c) as or better than that
- d) as or better than those

6. Which is the most suitable completion for the sentence “She suddenly realized that it was now completely dark and that she ”?

- a) was walking for a long while

- b) had been walking for a long while
- c) must be walking for a long time
- d) might have walking long way

7. Choose the word that best keeps the meaning of the original sentence if it is substituted for the underlined word:

And whatever he knew about those murders went down the drain with appearance of the officer.

- a) was useless
- b) was used against him
- c) was overlooked
- d) was taken into account

8. Choose the appropriate synonym to fill in the gap in the given sentence:

First time ... should be kept separately from those with long “case histories”

- a) offenders
- b) convicts
- c) defendants
- d) criminals

9. Choose the proper explanation to the idiom:

Luckily, it's not a society that sets quite as much store by appearance as ours.

- a) to influence
- b) to be influenced by
- c) to invest much money into
- d) to consider something important

5. There are 4 (four) underlined words/groups of words in the sentences. One of them is misused. Circle the one containing the error:

George knew his time was up, and, even as he knew it, found himself being back in the thirtieth century.

- a) was up

- b) even as
- c) himself
- d) being back

6. Circle the prepositions which suit the following sentence best:

After you have set your objectives, remember them in a list. Anything that is worth should go on this list.

- a) to enter, doing
- b) by entering, doing
- c) entering, to do
- d) about entering, of doing

7. Mark the variant where "some" and / or "any" (or their derivatives) are appropriately used:

I phoned her day, but she refused to tell me..... .

- a) another, anything
- b) the other, something
- c) the other, anything
- d) some; something

8. Choose the correct variant:

He was not at all like other patients when he was in hospital and though he often had sharp pain in his side, he never complained.

- a) the,, the
- b),, a
- c) an, the, a
- d), an, the

9. Mark the variant where the Possessive Case is used correctly:

The wife was wearing a plain white dress with a string of pearls that cost more than my salary.

- a) governor's-general, two years'

- b) governor-general's, two years'
- c) governor-general, two years
- d) governor's-general's, two-year

10. Choose the word or phrase that most correctly completes the sentence:

Unless cattle in good condition in calving, milk production a high level.

- a) is, would never be at
- b) are, will never reach
- c) is, won't reach
- d) is, isn't at

11. Which disjunctive question is grammatically correct?

- a) I'm speaking to Tom Robinson, aren't I?
- b) Let's pretend, will we?
- c) Don't wait in this room, do you?
- d) You hardly ever came know a word, don't you?

12. Mark the modal verb that suits best. Mind its tense form:

You at the wrong station, that's why it took you so long to get here. I you yesterday to explain everything to you in more detail.

- a) may change, ought to phone
- b) must have changed, may phone
- c) must have changed, may have phoned
- d) may have changed, ought to have phoned

13. Mark the variant where the verb agrees with the noun:

- a) Neither your sister nor you are to blame.
- b) The Volga as well as its affluents are very picturesque.
- c) The police is all over the place.
- d) A number of cars was parked on the lot.

14. Circle the right answer:

The house ... as though it for weeks.

- a) was looking, was deserted
- b) looked, had deserted
- c) looked, had been deserted
- d) looks, has been deserted

15. Mark the wrong sentence. Mind the Gerund/the Infinitive:

- a) I don't mind going and seeing her.
- b) I rushed out to prevent her from seeing this dreadful sight.
- c) You did not approve me to play at roulette.
- d) Don't forget to shut the window when you leave home.

16. Mark the sentence where the Gerund/the Infinitive is appropriately used:

- a) They stopped to talk when I came in.
- b) It's no use to talk like that to me.
- c) She was not pleased at my coming.
- d) You may rely on me to set matters right.

17. Choose the sentence with the appropriate use of the Participial Construction:

- a) The door and window of the vacant room being open, we looked in.
- b) The door and window of the vacant room having been open, we looked in.
- c) The door and window of the vacant room were open, we looked in.
- d) The door and window of the vacant room was being open, we looked in.

18. If the wrong form of the Complex Subject has been used, circle it:

- a) They were seen to leave the house early in the morning.
- b) What makes you think so?
- c) I wanted him to leave early!
- d) I saw him to steal the key!

19. Choose the sentence where the Complex Object is appropriately used:

- a) I felt my heart to jump
- b) I would not have you to think I am selfish.
- c) He was heard to mention your name several times

d) I In a few minutes we heard him to ascent the ladder.

20. Choose the appropriate phrase to fill in the gap in the given sentence:

How about we all to channel seven until we get this sorted out?

- a) change over
- b) turn off
- c) to switch off
- d) to switch over

Answers:

1	d	15	b
2	a	16	a
3	d	17	d
4	a	18	a
5	c	19	c
6	d	20	c
7	a	21	c
8	a	22	a
9	d	23	d
10	d	24	c
11	a	25	d
12	c		
13	b		
14	b		

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Щодо Рекомендацій про порядок створення, організацію і роботу державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії у вищих навчальних закладах України, № 83-5/1259 від 29.12.93. Київ, Міністерство Освіти України, 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1259281-93#Text>
2. Положення про порядок створення та організації роботи екзаменаційної комісії», № 8 від 21 травня 2020 р. URL : https://pdpu.edu.ua/doc/universitet/yakist/polojennia/P051_2020.pdf
3. Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Мова і література (англійська)», ОС «Бакалавр». Одеса, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д, Ушинського», 2020.

Навчальне видання

Єременко Тетяна Євстафіївна

Мельниченко Галина Володимирівна

Лук'янченко Ірина Олегівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ
КОМПЛЕКСНОГО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ОСНОВНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 014 середня освіта (мова і література (англійська))

Авторська редакція